

Ca l'Aleix

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Plaça de l'església, 2.
Alçada: 193

Coordenades:

Latitud: 41.439930031832
Longitud: 1.8652275949717
UTM Est (X): 405201
UTM Nord (Y): 4588217

Classificació

Número de fitxa 08091 - 32
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Eclecticisme
Segle XX
Any 1903
Autoria de l'element: Lluís Mas i Civil
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: Número de BCIL 8304-I
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2636
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 5383803DF0858S
Autoria de la fitxa Martí Picas. INSITU SL

Descripció

Edifici ubicat a la plaça de l'església i la continuació amb el carrer Marquès de Gelida. Consta de planta baixa, i dos pisos amb coberta de doble vessant. Es tracta més d'un gran casal ubicat a la plaça que un edifici entre mitgeres tradicional. La façana principal, de les dues orientades a carrer és la que dona a la plaça. Es caracteritza per una porta principal flanquejada per dues finestres, que actualment dona accés a un centre veterinari. Al primer pis hi trobem tres balcons d'ampit, amb el central una mica més gran. Tots tres amb barana de forja igual que a les finestres del segon pis. Aquestes finestres són un dels trets més característics de l'edifici. Es tracta de tres conjunts de finestres geminades amb arquivolta. La façana es completa amb un ràfec prominent.

A la façana del carrer Marquès de Gelida, també hi trobem, mantenint l'estil, dues obertures amb balcó al primer pis i dos conjunts de finestres geminades.

Finalment, cal destacar la torratxa amb terrat ubicat al costat de la façana principal. Com a detall de la façana, esmentar que hi ha pintat al segon pis, sobre la finestra central, la inscripció "VILLA SEBASTIAN" dins d'una mena de garlanda blava.

Història

Edifici més antic, que el mestre pràctic o mestre constructor Lluís Mas i Civil en va fer el projecte de reforma l'any 1903.

El treball de Joan Rosselló i Raventós (1990) recull l'obra i l'activitat de la nissaga dels Mas, una família de paletes, constructors i arquitectes que han tingut una presència molt important en la vida de Gelida durant els segles XIX i XX. La configuració de la Gelida moderna no seria la mateixa sense aquesta influència, la qual ha significat, entre altres aspectes, la introducció del Modernisme a Gelida, la construcció de molts edificis representatius i la redacció del primer Pla General d'Urbanisme a principis de 1980. Des de la primera meitat del segle XIX, els Mas han intervingut sense interrupció en el procés de construcció de la Gelida actual, amb dos-cents anys d'una activitat amb repercussió pública.

La família Mas ha destacat com a paletes, constructors i arquitectes a Gelida, amb la voluntat de dominar el sector de la construcció local per assegurar-ne l'activitat, fins al punt d'implicar-se políticament com un instrument més. L'herència constructiva de Mariano Mas va ser recollida pel seu hereu, Francisco Mas i Romaña, que es va dedicar de ple a l'ofici de constructor de cases consolidant la nissaga al poble entre 1860 i 1886.

El creixement de Gelida a finals del segle XIX, impulsat per l'expansió de la vinya i les fàbriques papereres, així com l'arribada del ferrocarril, va beneficiar l'expansió urbana i la construcció d'habitatges al poble. Francisco Mas va millorar notablement la seva posició econòmica i social, construint moltes cases, especialment les projectades pel mestre d'obres Joan Pascual i Batlle. La següent generació va bifurcar l'activitat de la família. L'hereu, Mariano Mas i Civil, es va mantenir a l'empresa familiar, mentre que el segon fill, Lluís Mas i Civil es va dedicar a la construcció de cases i va ser el primer Mas que es va decidir a projectar obertament. El 1899, Lluís Mas va signar com a mestre constructor el seu primer projecte, redactat per Manuel Sabater, i a partir d'aquest moment, tant Mariano Mas com Lluís Mas van signar projectes. L'activitat dels Mas com a projectistes va tenir una importància cabdal en la història de l'arquitectura local,

ja que va significar la introducció del modernisme a Gelida.

Aquest estil va penetrar a través dels Mas i es va manifestar com un autèntic fenomen popular, principalment en tipologies de cases entre mitgeres. Lluís Mas va ser qui primer va assajar tímidament les fórmules modernistes el 1901 a la casa Francisco Rosell (cal Quico Fuster). Després de la seva mort prematura, el seu germà gran, Mariano, va assumir el seu llegat.

Bibliografia

ALONSO, Gemma (2012). L'estiueig a Gelida 1880-1940. Anàlisi dels fons documentals i fotogràfics. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.

CARAFÍ, Mercè (1998). L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965. Efadós Editorial.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). Gelida. Retrats d'un temps. Andana Edicions.

ROSSELLÓ, Joan (1990). Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida. Miscel·lània Penedesenca, pp. 493-512.

ROSSELLÓ, Joan (1993) Les primeres generacions de "Els Mas", nissaga de paletes constructors i arquitectes de Gelida. Programa Festa Major 1993, pp. 61- 66.

ROSSELLÓ, Joan (2022) Els paletes a Gelida a finals del segle XIX. Programa Festa Major 2022, pp. 66 - 71.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[Programa de Festa Major 2022](#)

[Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida](#)

